

UDÁLOST MĚSÍCE

100. VÝROČÍ NAROZENÍ ČESKORAJSKÉHO LEZCE JOSKY SMÍTKA

Vzpomínková akce k 100. výročí narození fenomenálního českorajského lezce Josky Smítka se bude konat ve středu 19. února od 17.30 hodin v Muzeu Českého ráje v expozici horolezectví. Při této příležitosti se bude promítat film „Tenkrát v ráji“, jehož scénář napsal a film režíroval David Svárovský v roce 2011.

Joska Smítka je dodnes největším symbolem českého pískovcového horolezectví. Ve 40. letech minulého století dokázal to, co mnozí nesvedou ani dnes. O jeho prvovýstupech se mluví jako o lezecké pískařské maturitě. Ve skalách v Českém ráji posunul bezpečnost, zvýšil obtížnost tras a nastavil vysokou latku následujícím horolezeckým generacím. Uznával pouze čisté lezení, bez pomoci jisticích lan a karabin. Zároveň ale vyznačil mnoho lezeckých cest po skalách. Doplnil horolezecké znalosti a potřeby o používání smyček, kterými omotával skalní výčnělky, provazoval skalní hodiny nebo vkládal uzle do spár. Těmito metodami pomohl k lepšímu uchycení se na pískovcových skalách, které jsou měkké a snadno praskají.

Zdokonalil techniku usazování jisticích kruhů, když nahradil při temování kruhů do skály dřevo olovem a vše zacementoval.

V roce 1944 byl totálně nasazen do Německa, odkud ale po týdnu práce utekl domů. Skrýval se v jeskyni ve skalách a dál se věnoval lezectví. Po čase ale byl jeho úkryt vyzrazen a došlo k zatčení a transportu do Terezína, kde byl brzy ráno 27. března 1945 v Malé pevnosti zastřelen.

Program vzpomínkové akce bude upřesněn na www.expozicehorolezectvi.cz. ←

Text: Květa Šírová

Foto: Joska Smítka, legendární pískovcový lezec. Foto: neznámý autor, fotografii zapůjčilo Muzeum Českého ráje Turnov.

NA KRAJI

PRVNÍ MIMINKO ROKU 2020 V LIBERECKÉM KRAJI

První dítě v Libereckém kraji se na Nový rok narodilo v České Lípě. Malý Kristián přišel na svět v 10.47. Vážil 2310 gramů a měřil 44 centimetrů. On i jeho maminka Kateřina ze Starých Křečan jsou zdraví a v pořádku. První holčičkou v kraji je Kateřina, která se narodila na Nový rok v 12.46 v jilemnické nemocnici. Vážila 2570 gramů a měřila 46 centimetrů. Oběma dětem popřál hejtman Libereckého kraje Martin Půta a daroval

Prvním chlapečkem narozeným v Libereckém kraji v roce 2020 je Kristián. První holčičkou je pak Kateřina.

jim pamětní zlatý dukát s rytým věnováním. Maminkám předal tradičně dárkový šek na 5000 korun a balíček kosmetiky pro miminko. Mezi gratulanty nechyběl zástupce společnosti DryLock, která věnovala každému z prvních novorozenců symbolických 2020 plenek.

15. HEJTMANSKÝ PLES

Letošní benefiční ples hejtmana Libereckého kraje se ponese ve znamení dvacítěk. Dvacet let od vzniku oslaví kraje, jako územně samosprávné celky, a dvacetileté výročí od svého otevření také Krajská vědecká knihovna Liberec. Již 15. ročník benefičního plesu hejtmana Libereckého kraje se koná 22. února 2020 ve 20 hodin právě v Krajské vědecké knihovně v Liberci. Výtěžek plesu bude tradičně rozdělen mezi charitativní organizace působící v Libereckém kraji. K tanci a poslechu zahraje orchestr Big'O'Band. Jako hudební host vystoupí skupina SKETY. Chybět nebude ani ukázka tvorby umělců Divadla F. X. Šaldy. Večerem provede Alexandr Hemala. Prodej a rezervace vstupenek u Evy

Jankovské na telefonním čísle 485 226 304 nebo na e-mailu: eva.jankovska@kraj-lbc.cz. Cena vstupenky: 1000 Kč.

JIZERSKÁ 50 STARTUJE DRUHÝ ÚNOROVÝ VÍKEND

Již 53. ročník nejslavnějšího běžeckého závodu České republiky Jizerská padesátka se poběží o víkendu 7.–9. února. Tradiční sportovní událost i v letošním roce podpoří Liberecký kraj jako jednu z nejvýznamnějších sportovních a společenských akcí v kraji. Hlavní závod ČEZ Jizerská padesátka startuje v neděli 9. února v 9 hodin. Více informací o dalších závodech a doprovodném programu najdete na <https://jiz50.cz>. Jizerská padesátka se od roku 1971 (4. ročník závodu) běhá jako Memoriál Expedice Peru 1970, kde zahynula celá výprava českých horolezců, spoluzakladatelů závodu. Čest jejich památce!

POSÍLENÍ SKIBUSŮ DO JIZERSKÝCH HOR

Liberecký kraj se na zimu připravil také zesílenými spoji do hor. Na Smědavu jezdí v hodinovém intervalu o víkendu posílená linka 650 z Frýdlantu a Hejnic. Linka navazuje na vlaky od Liberce. Bedřichov má o víkendech z Liberce posílený autobusový provoz na 2–3 autobusy za hodinu. Obec coby oblíbený cíl obyvatel Liberce láká letos na další novinku, a to je snížení ceny jízdného na úroveň ceny MHD po Liberci, včetně uznávání časových předplatných jízdenek na Opuscard. Informace o rozsahu dalších zimních spojů v Libereckém kraji najdete na www.iidol.cz.

NAVRHNĚTE OSOBNOST K UDĚLENÍ POCTY HEJTMANA LIBERECKÉHO KRAJE

Ocenění Pocta hejtmana Libereckého kraje je každoročně udělováno osobnostem, které se svým celoživotním dílem nebo významným skutkem zasloužily o dobré jméno Libereckého kraje. Již tradičně může výjimečné osobnosti nominovat také veřejnost. Návrhy jsou přijímány do 30. června 2020. Podrobné informace včetně formuláře pro nominaci jsou zveřejněny na webových stránkách Libereckého kraje. Všechny řádně podané návrhy budou předloženy pracovní skupině složené ze zástupců organizací spjatých s Libereckým krajem. Ta následně navrhne finální seznam osobností. Ocenění ve formě listiny Pocta hejtmana a zlaté mince Hejtmanský dukát jim bude předáno během slavnostního večera, který se bude konat ve čtvrtek 22. října 2020 u příležitosti oslav Dne vzniku samostatného československého státu v Oblastní galerii Lázně v Liberci. ←

KRAJŠTÍ ZASTUPITELÉ

K VĚCI

Jakou nejvyšší horu jste ve svém životě zdolali?

JAN SVITÁK (SLK)

Sběratel nejvyšších vrcholů, co se týče nadmořské výšky, nejsem a mnou nejvyšší zdolanou horou je Tofana di Rozes (3225 m n. m.). Nejtěžším skalním výstupem je pro mě cesta Pánská jízda obtížnosti 8a v Labském údolí.

MARTINA TEPLÁ (ANO 2011)

Horu Sinaj, a poprvé jsem se v Egyptě třásla zimou, ale úžasný východ slunce za to stál. V porovnání se skutečnými horolezci to však byl jen takový malý kopeček.

JOSEF ŠEDLBAUER (ZPLK)

Djebel Toubkal (4167 metrů, Vysoký Atlas v Severní Africe). Hory, které nám dají nejvíc zabrat, ale často nejsou ty nejvyšší.

PŘEMYSL SOBOTKA (ODS)

V roce 1987 jsem navštívil Kavkaz a byl jsem uchvápen nádhrou hor. Při pokusu o zdolání Elbrusu jsme vyšli do 5000 m a pro špatné počasí jsme se vrátili. Zázitek však přímo fantastický.

PAVEL SVOBODA (ČSSD)

K horské dráze se dá přirovnat život každého z nás. Denně se nám do cesty postaví nějaký vrchol, ve vzdělání, v pracovní kariéře, v soukromém životě. Za jednu ze svých nejvyšších hor, které jsem zdolal, považuji založení vlastní advokátní kanceláře. Výstup mně trval skoro pět let.

RADOVAN VÍCH (SPD-SPO)

V mládí jsem jako většina mých vrstevníků byl organizován v turistickém oddíle, který měl každoročně o letních prázdninách nějaké výšlapy. Takže z této doby si pamatuji Kriváň, Gerlachovský a Lomnický štít, tedy nejvyšší vrcholy nejen Tater, ale celých Karpat.

MILOŠ TITA (KSČM)

Nejvýše jsem se dostal na Elbrusu, a to do 4500 m n. m. Až na jeden z vrcholů nás průvodce vzhledem k nedostatku výcviku nepustil. Ale při krásném počasí to bylo i tak nádherné. ←

Další názory zastupitelů si můžete přečíst na liberecky-kraj.kraj-lbc.cz/zastupitelstvo

1 | Vladimíra Jakouběová při otevření nové horolezecké expozice v Muzeu Českého ráje v Turnově. Foto: Pavel Charousek.

2 | Prohlídka nové expozice. Zleva: radní LK Květa Vinklátová, ředitelka Vladimíra Jakouběová, hejtman LK Martin Půta. Foto: Pavel Charousek.

OSOBNOST KRAJE

VLADIMÍRA JAKOUBĚOVÁ

Dlouholetá ředitelka Muzea Českého Ráje v Turnově, žena stojící za mnoha historickými i naučnými projekty. Pod jejím vedením byla v září loňského roku otevřena největší expozice věnovaná horolezectví v našem kraji.

Jak dlouho působíte jako ředitelka turnovského muzea? Je pro vás tato práce naplňující?

V muzeu pracuji čtyřicet let – nejdříve jako kurátor sbírek, třicet let mám tu čest být jeho ředitelkou. Práci kurátora jsem ale přitom neopustila, to bych nedokázala. Turnovské muzeum pro mne byla jasná volba – chtěla jsem se po devíti letech studií vrátit domů. A musím říct, že jsem nikdy nelitovala, ani neuvažovala o tom, že bych chtěla dělat něco jiného. I když jsem si taky vyzkoušela, jaké je to učit na střední nebo vysoké škole. Naše muzeum je ohromně rozmanitý organismus s nesmírnou škálou činností. To mě vždycky motivovalo. Navíc jsem po dobu, co ho vedu, měla to štěstí, že jsem mohla spolupracovat s báječnými kolegy, kteří mi důvěřovali a nechali se strhnout mými nápady a plány. To byl, a stále je, rozhodující faktor naší společné práce. Za poslední roky jsme se tak v mnohém dynamicky posunuli dopředu, a z toho mám obrovskou radost. Muzeum má kvalitní pracovní tým, který odevzdává víc, než mu ukládá zákoník práce. Realizuje každý rok kolem 30 výstav u nás i v zahraničí, připravuje řadu kulturních programů v Turnově i na Dlaskově statku v Dolánkách. Máme opravené a zrekonstruované, tedy až na jeden, všechny objekty, které spravujeme, máme výborné výsledky ve výzkumné činnosti a také patříme mezi nejnavštěvovanější muzea v naší zemi. To není málo. A když k tomu ještě přidám, že se téměř každý den těším do práce, mohla bych si přát víc?

V loňském roce byla v turnovském muzeu otevřena expozice věnovaná

horolezectví, co v ní lidé mohou najít?

Expozice je jedinečná především svým obsahem. To, co obsah podtrhuje, je výjimečné architektonické řešení. Architektům se podařilo do expozice zakomponovat i velkoplošný obraz bitvy pod Hrubou Skálou, který oživil svítelnými prvky. Nosným prvkem samotné expozice je geometrická polygonní struktura, vytvářející analogii volného terénu. Návštěvník tak stoupá touto stylizovanou krajinou a kromě její struktury vnímá pomocí audiovizuálních efektů důležitá sdělení a příběhy z historie horolezeckého sportu. Obsahově je expozice věnována počátkům horolezectví v Českém ráji, připomenuty jsou i jednotlivé osobnosti, které se dostaly do expedice do horských masivů na celé planetě, a které proslavily nejen Český ráj, ale celou Českou republiku, např. Radan Kuchař, Josef Rakocaj a mnoho dalších. Nová expozice muzea tak významně doplňuje stálou nabídku pro návštěvníky muzea, kteří mohou využívat i nové odpočinkové zóny v atriu, dětskou horolezeckou stěnu a také doprovodné programy, věnované horolezeckému sportu, které muzeum v návaznosti na expozici realizuje.

Otevření horolezecké expozice předcházely stavební úpravy prostor muzea. Jak dlouho bylo muzeum uzavřeno a co konkrétně se stavělo či přistavovalo?

Nová třípodlažní budova vznikla na místě bývalé kavárny, dílen, spojovací chodby a galerie podle architektonického záměru Ondřeje Toboly a Radima Babáka, kteří jsou zároveň i autory výtvarného řešení interiéru. Jejich cílem bylo vytvořit novou atraktivní část muzea, která bude zároveň naučnou i zábavnou platformou pro širokou skupinu návštěvníků. Rekonstrukce objektu, ve které je nová expozice umístěna, trvala přesně dva roky – od poklepání na základní kámen 9. září 2017 do slavnostního otevření 7. září 2019. Z původních budov zbyla jen část

obvodových zdí galerie. Na jedné z nich zůstal po dobu stavby osazen Alšův obraz Pobití Sasíků pod Hrubou Skálou, chráněný před poškozením speciální předstěnou. V podstatě je tak celý objekt postavený od základu nový. Expozice vznikla za významné podpory Libereckého kraje v rámci projektu „Pro horolezce neexistují hranice“, spolufinancovaného z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci Programu spolupráce na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2014–2020. Celkové náklady projektu dosáhly necelých 40 milionů korun, které zahrnují i prostředky na doprovodné programy, např., horolezecký festival, výstavy a také propagační kampaně a materiály.

Budí expozice velký zájem veřejnosti?

Plánujete nějaké další akce?

Nová expozice „Z Českého ráje na vrcholy světa“ je určitě doposud největším a také nejnáročnějším projektem turnovského muzea, jak rozsahem prací, tak finanční náročností. Její otevření je pro muzeum velkou událostí a pro mne osobně splněním velkého snu. Pro mne a pro celý ten velký tým lidí, který se na realizaci podílel, je největším oceněním rostoucí zájem návštěvníků. Muzeu se v loňském roce navýšil jejich počet téměř o 25 tisíc. To je velmi pozitivní zpráva a signál, že o novou expozici je velký zájem. Ten projevuje jak široká veřejnost, tak sami horolezci, kteří se navíc účastní v nezvykle velkém počtu cyklu přednášek, které jsou v návaznosti na novou expozici pořádány. Otevřením nové expozice pro nás tento projekt nekončí. Chceme, aby expozice dál žila, aby se s ní propojily další a další programy a aktivity, které tento výjimečný fenomén našeho regionu a hlavně ty, kteří mu zasvětili své touhy a svůj život, přiblíží veřejnosti. Například letos v únoru... ←

Autorka rozhovoru: Květa Šírová

- 1 | Část Expedice Peru 1970 den před tragédií.
- 2 | Základní tábor pod Huascaránem, který byl 31. května 1970 zavalen lavinou kamení a bahna během tragického zemětřesení. Foto: Vilém Heckel.
- 3 | Sobota 11. 7. 1970 – Panychida za Expedici Peru '70 na „Sahaře“ ve Skaláku. Čestná stráž Miroslav Dědek a Ivan Volf, při projevu zachycen Vladimír Procházka, který tryznu zorganizoval. Tragédie v Peru oživila již starší myšlenku vybudování symbolického hřbitova horolezců. V roce 1971 byl hřbitov ve Skaláku zřízen a dodnes jsou zde průběžně doplňována jména horolezců, kteří ve skalách tragicky zahynuli. Každým rokem na Štědrý den se zde lidé setkávají při vzpomínkové bohoslužbě. Foto: archiv Vladimíra Procházky ml.
- 4 | České horolezce, kteří zahynuli pod Huascaránem, připomíná na místě neštěstí pomník andinistů. Ten je věnován všem horolezcům, kteří kdy přišli o život v peruánských Andách.
- 5 | Tragédií v Peru připomíná také památník v prostoru startu Jizerské 50 v Bedřichově, kde se v průběhu každé padesátky uctívá památka horolezců. Na snímku z roku 2015 je dlouholetý předseda Ski klubu Jizerská 50 Jan Čejka spolu s Přemyslem Sobotkou, současným náměstkem hejtmana LK, při pokládání věnce k památníku.

KRAJEM

EXPEDICE PERU 1970

Horolezectví je v Libereckém kraji úzce spjato s nejslavnějším lyžařským běžeckým závodem Jizerskou 50. Letos se poběží již po třiapadesáté. První ročník závodu se konal v roce 1968 jako zimní příprava horolezců na sezónu. Patnáct z jejich účastníků čekala o dva roky později účast na Expedici Peru 1970, nikdo ale netušil, co je na peruánském Huascaránu potká. Od roku 1971 se proto Jizerská 50 běhá jako Memoriál Expedice Peru '70. Letos uplyne od tragického konce nejslavnější československé horolezecké výpravy již 50 let.

V říjnu roku 1969 se v tehdejším Československu konal kongres Mezinárodní horolezecké federace, na němž se československým horolezcům podařilo navázat dobré vztahy s Peruánci. Na jejich základě přišlo pozvání do Jižní Ameriky a nic už nebránilo zahájení příprav na Expedici Peru 1970. Výprava odlétala 23. dubna 1970. Do letadla měl nastoupit jako člen expedice také liberecký lezec Jiří Bolech, režim mu ale vycestovat nedovolil. Jednalo se o první zásah osudu proti výpravě. Druhou ránu přinesla první oběť. Byl jí nejlepší lezec výpravy Ivan Bortel, který se při výstupu lehkým terénem 13. května 1970 zřítíl do třicetimetrové propasti. Osudnou se výpravě stala neděle

31. května 1970, kdy v 15:23:31 zasáhlo pobřeží Tichého oceánu zemětřesení o síle 7,9 RichtEROVY stupnice. Masa ledu a kamení pohřbila všech 14 horolezců. V oblasti ten den zahynulo sedmdesát tisíc lidí a jednalo se o největší přírodní katastrofu, jakou Jižní Amerika pamatuje dodnes. Dlouhých 12 dnů čekali příbuzní účastníků výpravy do peruánských And na zprávu chilské záchranné expedice. Ta přišla až 11. června a potvrdila smrt všech 14 horolezců. Československé horolezectví tak získalo smutné prvenství. Jednalo se o první horolezeckou výpravu v historii, ze které se nikdo nevrátil. V letošním roce tomu bude již padesát let od této tragédie.

Horolezci, kteří zahynuli během Expedice Peru 1970: Václav Urban, Arnošt Černík, Jiří Rasl, Milan Náhlovský, Valerián Karoušek, Zdeněk Novotný, Vilém Heckel, Ladislav Mejstnar, Jaroslav Krecbach, Milan Černý, Svatopluk Ulvr, Bohumil Nejedlo, Miloš Matras, Jiří Jech a Ivan Bortel.

Patnáct zmařených životů připomíná kamenná mohyla postavená na počest horolezců v roce 2010 u startu závodu Jizerské 50. Čest jejich památce. ←

Text: Květa Šírová

KRAJ. Příloha Libereckého kraje. Vychází 11× ročně.

Vydává Liberecký kraj, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2. IČO: 70891508. Ev. č.: MK ČR E 21924. Redakční radu tvoří nominovaní zástupci zastupitelských klubů Zastupitelstva LK a Krajského úřadu LK, předsedkyní je Květa Šírová. Redakce: media@kraj-lbc.cz, tel: +420 485 226 111.

Číslo 2/2020 vyšlo 3. února 2020, uzávěrka byla 15. ledna 2020.

magazin.kraj-lbc.cz www.facebook.com/krajlk